

Strasbourg, 29 January 2014

ACFC/SR/IV(2014)002
/Danish language version/

**FOURTH REPORT SUBMITTED BY DENMARK
PURSUANT TO ARTICLE 25, PARAGRAPH 2
OF THE FRAMEWORK CONVENTION FOR
THE PROTECTION OF NATIONAL MINORITIES**

Received on 29 January 2014

UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Danmarks fjerde rapport

i henhold til

Europarådets rammekonvention

om beskyttelse af

ationale mindretal

Januar 2014

Indledning

Danmark ratificerede den 22. september 1997 Europarådets rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal. Rammekonventionen trådte i kraft for Danmark den 1. februar 1998. Danmark afgav sin første statsrapport i henhold til rammekonventionen den 6. maj 1999, sin anden statsrapport den 14. maj 2004 og sin tredje statsrapport marts 2010.

Danmark afgiver herved som led i rammekonventionens overvågningsmekanismer sin fjerde statsrapport. Den danske regering anser rapporteringen som en god mulighed for at opretholde den løbende dialog med Europarådet på området, herunder den konstruktive dialog til Ekspertkomitéen.

Der er ved udarbejdelsen af rapporten modtaget bidrag fra en række ministerier og øvrige myndigheder, hvis ressortområder er omfattet af rammekonventionens bestemmelser. Det drejer sig om Beskæftigelsesministeriet, Danmarks Statistik, Erhvervs- og Vækstministeriet, Justitsministeriet, Kulturministeriet, Ligestillings- og Kirkeministeriet, Social, Børne- og Integrationsministeriet, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Økonomi- og Indenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Transportministeriet, Udenrigsministeriet samt Tønder Kommune, Haderslev Kommune, Aabenraa Kommune og Sønderborg Kommune.

Det tyske mindretal har haft lejlighed til at gennemse rapporten og har i den forbindelse været behjælpelig med at tilvejebringe faktiske oplysninger. Det fremgår af rapporten, såfremt der er tale om oplysninger afgivet af det tyske mindretal.

Rapporten er så vidt muligt udarbejdet i overensstemmelse med de retningslinjer, som ministerkomitéen har vedtaget den 30. april 2013. Rapporten koncentrerer sig om de emner, der på baggrund af Danmarks tredje landerapport, blev påpeget i ministerkomitéens resolution af 13. juni 2012 og Den Rådgivende Komité's resolution af 31. marts 2011 om Danmark. Den Rådgivende Komité har, i forbindelse med Danmarks afgivelse af sin tredje statsrapport, ikke fremsat specifikke spørgsmål til Danmark.

I. Praktiske foranstaltninger på nationalt niveau med henblik på opfølgning af resultaterne af den tredje overvågningsperiode

a. Angiv de skridt, der er taget for at offentliggøre resultaterne af den tredje overvågningsperiode (udtalelse, regeringens kommentarer, beslutninger): offentliggørelse, kommunikation, oversættelse af relevante dokumenter til officielt/officielle sprog og minoritetssprog, hvor det er hensigtsmæssigt.

I forbindelse med overdragelsen af ansvaret for mindretalsspørgsmål fra Økonomi- og Indenrigsministeriet til Undervisningsministeriet i 2011 blev der på Undervisningsministeriets hjemmeside etableret en særskilt side med oplysninger om rammekonventionen og monitoreringsperioderne. Danmarks statsrapporter, Den Rådgivende Komité's rapporter samt ministerkomitéens resolutioner for alle perioderne er lagt ud på hjemmesiden www.uvm.dk.

Dokumenterne på hjemmesiden er tilgængelige på henholdsvis dansk og engelsk. Det danske sprog beherskes til fulde af langt størstedelen af medlemmerne af det tyske mindretal.

Det daværende Indenrigs- og Sundhedsministerium fandt det ikke i forbindelse med 3. afrapportering nødvendigt at oversætte Europarådets opinion og resolution til tysk.

Ved anmodning sender Undervisningsministeriet omkostningsfrit kopier af Danmarks Statsrapporter, Den Rådgivende Komité's rapporter og ministerkomitéens resolutioner til modtager.

På Udenrigsministeriets hjemmeside og Undervisningsministeriets hjemmeside findes grundlæggende information om Europarådet, Rammekonvention og Sprogpagten.

b. Beskriv den opfølgning, der har fundet sted på nationalt, regionalt og lokalt plan.

Som oplyst nedenfor under punkt c har der siden sidste rapport været afholdt flere møder i Kontaktudvalget for det tyske mindretal, hvor blandt andet rammekonventionen og de afgivne anbefalinger har været drøftet. Undervisningsministeriet afholder endvidere løbende møder med repræsentanter for det tyske mindretal, hvor sådanne emner tillige drøftes.

Et ekstraordinært møde mellem henholdsvis det danske Kontaktudvalg for det danske mindretal og Udvalget for det tyske mindretal i Nordslesvig ved den Slesvig-Holsteinske Landdag samt med deltagelse af Landdagspræsidenten og den danske undervisningsminister blev afholdt i april 2013 ved den Slesvig-Holsteinske Landdag. På mødet blev der drøftet en lang række emner vedrørende mindretallets forhold og det danske henholdsvis tyske syn på dansk-tysk samarbejde vedrørende nationale mindretal.

Endvidere var der i august 2013 tale om det 50. møde i Kontaktudvalget for det tyske mindretal. Dette blev markeret med en reception på Christiansborg med deltagelse af bl.a. Folketingets formand og medlemmer af det tyske mindretal.

Der eksisterer endvidere generelt en tæt, åben og uformel dialog mellem de danske myndigheder og det tyske mindretal, som er præget af gensidig tillid.

c. Beskriv, hvordan minoritetsforeninger og andre NGO'ere deltager i myndighedernes udmøntning og overvågning af rammekonventionen, og beskriv effekten af denne deltagelse.

Kontaktudvalget for Det Tyske Mindretal, som består af repræsentanter for alle de partier, der er repræsenteret i Folketinget, samt repræsentanter for det tyske mindretal har løbende spørgsmål om rammekonventionen på dagsordenen for dets møder.

Kontaktudvalget drøftede således resultatet af tredje overvågningsperiode, herunder Ministerkomitéens anbefalinger og rapporter efter offentliggørelsen af disse på sit møde den 29. april 2011. Her blev spørgsmålet om Danmarks efterlevelse af anbefalingerne på medieområdet drøftet.

Herudover har emnet været drøftet i den særlige arbejdsgruppe, der er nedsat i henhold til Europarådets sprogpagt. Arbejdsgruppen er et uformelt forum med deltagelse af en række ministerier samt det tyske mindretal, som er nedsat med henblik på jævnligt at drøfte og evaluere de forholdsregler, der tages i henhold til sprogpagtens kapitel III, herunder på det uddannelsesmæssige område. Arbejdsgruppen kan udover de nævnte emner tillige drøfte andre emner af relation til det tyske mindretal, herunder blandt andet emner i relation til rammekonventionen. Det er således et forum med en bred basis og et bredt perspektiv, der har kompetence til at drøfte praktisk talt enhver sag vedrø-

rende det tyske mindretal i Sønderjylland. Det senest afholdte møde i arbejdsgruppen er blevet afholdt i december 2011.

Udover møderne i de nævnte fora er Undervisningsministeriet i dets virke som sekretariat for Kontaktudvalget for det tyske mindretal i løbende dialog med det tyske mindretals sekretariat i København, ligesom der løbende afholdes møder med det tyske mindretals repræsentanter og i den forbindelse drøftes emner, som det tyske mindretal finder behov for, herunder i relation til rammekonventionen.

d. Beskriv andre forholdsregler, der er taget for at fremme kendskabet til rammekonventionen.

Det er Undervisningsministeriets opfattelse, at de under a - c beskrevne forhold sikrer et fyldestgørende og tilstrækkeligt kendskab til rammekonventionen.

II. Beskriv de tiltag, der er gennemført for at imødekomme de specifikke anbefalinger

Beskriv hvordan de specifikke anbefalinger i anden del af Ministerkomitéens resolution er blevet implementeret. Andre politikker og foranstaltninger, der ses som relevante i denne sammenhæng, bør også beskrives

Ministerkomitéen konkluderer indledningsvis, at der har været flere områder med en positiv udvikling, herunder blandt andet på antidiskriminationsområdet og vedrørende samarbejdet med det tyske mindretal og grundlaget for dette. Herefter opregnes nogle områder, som giver anledning til bekymring. Disse områder er indeholdt i ministerkomitéens anbefalinger, som bliver behandlet nedenfor.

Øge bevidstheden i offentligheden af lov om etnisk ligebehandling fra 2003 og arbejdet i Ligebehandlingsnævnet samt sikre at finansieringen af Ligebehandlingsnævnet og Dansk Institut for Menneskerettigheder svarer til behovet.

Ligebehandlingsnævnet

Ligebehandlingsnævnet blev oprettet den 1. januar 2009. Det årlige budget for Ligebehandlingsnævnet er i øjeblikket €250,000.

Ligebehandlingsnævnet dækker alle områder af diskrimination i den danske antidiskriminationslovgivning i dag. Det er gratis at klage til nævnet, og nævnets sekretariat hjælper gerne enkeltpersoner i indgivelse af klager.

Siden 2009 har Ligebehandlingsnævnet truffet afgørelser i 129 sager om forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. I 2009 behandlede nævnet 22 sager, i 2010 26 sager, i 2011 43 sager, i 2012 14 sager og i 2013 (frem til 1. november) 24 sager.

Ligebehandlingsnævnet gør en stor indsats for at øge bevidstheden om antidiskrimination i almindelighed. Det skal bemærkes, at nævnets sekretariat regelmæssigt afholder dialogmøder med interessenter, især organisationer, der har særlig indsigt i ligestillings spørgsmål. Formålet med disse møder er at opnå viden om, hvordan nævnet bedst kan kommunikere med de borgere, som kan have brug derfor. Endvidere afholder sekretariatet pædagogiske kurser for organisationer og fagforenin-

ger.

For at informere offentligheden og andre interesserede parter om nævnets arbejde offentliggøres alle beslutninger i anonym form på hjemmesiden, og sekretariatet udgiver nyhedsbreve og pressemeddelelser om udvalgte enkeltsager. Endelig har Ligebehandlingsnævnet udgivet en folder om sin virksomhed.

Både medier og advokater med interesse i dette område følger nøje nævnets arbejde, og trufne beslutninger citeres ofte. Nævnet modtager også et stort antal forespørgsler via telefon eller e-mail fra enkeltpersoner, universitetsstuderende, fagforeninger eller andre, der har interesse på området for bekæmpelse af forskelsbehandling.

I 2012 foretog Beskæftigelsesministeriet en gennemgang af lov om Ligebehandlingsnævnet. Gennemgangen viste, at nævnet opfylder sin målsætning om at være et godt alternativ til de almindelige domstole, og at nævnet også er bredt respekteret af borgere, organisationer og agenturer. Derfor medførte revisionen alene få ændringer og præciseringer i lovgivningen. Bestyrelsens kompetence til at behandle sager om chikane og sexchikane blev præciseret. Endvidere blev bestyrelsens kompetence til at afvise klager, der skønnes uegnet til nævnet, præciseret.

I foråret 2013 lancerede Dansk Institut for Menneskerettigheder (IMR) en hjemmeside - www.sigfranu.dk, hvor diskrimination og hadforbrydelser kan registreres for at afdække omfanget af oplevet diskrimination i Danmark. 'SigFraNu' gennemføres med finansiel støtte fra EU.

I september og oktober måned aflagde nævnets sekretariat, IMR og teatergruppen C: NTACTION besøg på en række skoler, tekniske skoler og gymnasier i Midt-, Nord- og Vestjylland samt på Bornholm og Lolland-Falster. Formålet var at gøre de unge bevidste om deres fordomme, deres rettigheder og retsmidler. Denne besøgsrunde var en del af 'SigFraNu'-projektet.

Det næste skridt i projektet er virksomhedsbesøg, hvor sekretariatet på mere traditionel måde vil informere om Ligebehandlingsnævnets opgaver og praksis.

Institut for Menneskerettigheder

Regeringen henviser til Danmarks tredje statsrapport, som redegjorde for status for Institut for Menneskerettigheder, som en del af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Det fremgår af regeringsgrundlaget fra oktober 2011, "Et Danmark, der står sammen", at regeringen ønsker, at Institut for Menneskerettigheder gøres til en selvstændig institution, således at institutionens stilling som Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution styrkes og tydeliggøres. Institut for Menneskerettigheder - Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution (IMR) blev således oprettet på ny ved lov nr. 553 af 18. juni 2012 som selvstændig institution (se <https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=142116>).

IMR har, ifølge loven, som formål at fremme og beskytte menneskerettighederne i overensstemmelse med de internationale principper, der gælder for nationale menneskerettighedsinstitutioner. IMR skal som national menneskerettighedsinstitution fremme og beskytte menneskerettighederne i fredstid og under væbnede konflikter, navnlig ved at varetage overvågning af og rapportering om men-

neskerettighedssituationen i Danmark, at udføre analyse af og forskning i menneskerettighedsområdet, at rådgive Folketinget og regeringen samt andre offentlige myndigheder og private aktører om menneskerettighederne, at fremme koordination mellem og bistand til de frivillige organisationers arbejde med menneskerettighederne, at gennemføre og fremme undervisning i menneskerettighederne, at forestå information om menneskerettighederne, at sikre biblioteksfaciliteter vedrørende menneskerettighederne, og at bidrage til gennemførelsen af menneskerettighederne i ind- og udland.

IMR skal desuden som nationalt ligebehandlingsorgan fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, herunder ved at bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers rettigheder, ved at indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling samt ved at offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling.

Det følger af lov nr. 553 af 18. juni 2012, at instituttet er en selvejende institution inden for den offentlige forvaltning. Dette indebærer, at institutionen som en selvstændig og uafhængig institution ikke er undergivet regeringens instruktion, ligesom ingen regeringsrepræsentant kan deltage i beslutninger om institutionens virksomhed, bortset fra i en rådgivende funktion.

Det følger endvidere af loven, at staten yder en årlig bevilling til IMR. Dette sker via de årlige finanslove. På finansloven for 2011 blev den årlige bevilling forhøjet med 9,6 mio. kr. årligt fra 2011. På finansloven for 2011 blev kontoen desuden forhøjet med 1,0 mio. kr. i 2011 og 0,8 mio. kr. årligt fra 2012. På finansloven for 2012 blev kontoen endelig forhøjet med 10,0 mio. kr. årligt fra 2012. Midlerne blev afsat med henblik på at fremme det generelle arbejde med menneskerettighederne. På finansloven 2013 og 2014 fastholdes dette niveau.

Det er på den baggrund regeringens opfattelse, at regeringen med sit fokus på at styrke og tydeliggøre IMR's stilling og via statens årlige bevilling sikrer, at IMR fortsat har tilstrækkelige ressourcer til rådighed for at udføre det opgaver og at sikre større synlighed.

Det skal endelig bemærkes, at IMR har vedtaget en kommunikationsstrategi for 2013 – 2016, der er tilgængelig på IMR's hjemmeside (se www.menneskeret.dk). Det fremgår f.eks. heraf, at IMR vil kvalificere brugen af digitale medier, og at IMR's kommunikation skal være levende og dialogsgørende. Instituttet vil bl.a. bruge de sociale medier aktivt, når det er relevant. Disse kanaler giver bl.a. IMR mulighed for at være synlige og tilgængelige i fora og over for personer, som instituttet ellers ikke er i kontakt med.

Træffe nødvendige foranstaltninger for at sikre, at personer, der tilhører det tyske mindretal, oprettholder trykte medier i deres eget sprog, i særdeleshed sikre tilstrækkelig finansiering af tysksproget avis.

Regeringen kan oplyse, at den tyske avis "Der Nordschleswiger" har fået støtte fra Kulturministeriets tilskudsordning "Dagbladspuljen" siden 2007. Fra puljen ydes støtte til distribution af kommercielt udgivne dagblade, der distribueres i Danmark. Støtten ydes fra to forskellige ordninger – en hovedordning og en supplementsordning. Fra supplementsordningen fås tilskud til hvert eksemplar, der distribueres af særlige aviser, som bidrager til mangfoldighed på

mediemarkedet, herunder aviser rettet mod nationale mindretal i Danmark. "Der Nordschleswiger" har derfor opnået støtte fra begge ordninger siden tilskudsordningen blev etableret i 2007.

Tilskuddets størrelse varierer fra år til år, afhængig af det samlede beløb i puljen og det totale antal distribuerede eksemplarer af tilskudsberettigede dagblade. Det samlede tilskud til "Der Nordschleswiger" har således varieret fra DKK 1.8 mio. som det laveste i 2009, og det forventes at tilskuddet udgør DKK 2.0 mio. i 2013 som det højeste.

Den danske mediestøtte er under revision, og en ny ordning forventes at træde i kraft fra januar 2014, jf <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=161108>. Det forventes, at tilskuddet til "Der Nordschleswiger" vil blive forøget, selvom avisen ikke længere vil være omfattet af supplementsordningen. Årsagen er, at avisen under distributionsstøtteordningen kun modtog støtte for de eksemplarer, som avisen distribuerede i Danmark, mens den under produktionsstøtteordningen vil kunne modtage støtte for op til 35% af avisens samlede redaktionelle omkostninger.

Træffe yderligere foranstaltninger for at øge bevidstheden om rammekonventionen og sikre en effektiv gennemførelse på det lokale og regionale niveau i Sønderjylland.

Regeringen støtter princippet om engageret og konstruktiv dialog mellem relevante myndigheder og repræsentanter for civilsamfund og for etniske og religiøse mindretal. Denne dialog finder sted på alle niveauer, herunder i de fire kommuner, som er beliggende i Sønderjylland, og i arbejdet med den danske integrationspolitik. Der henvises i øvrigt til afsnit I a, artikel 10 og 15.

III. Gennemførte tiltag i øvrigt for at forbedre implementeringen af rammekonventionen

Beskrivelsen bør formuleres, så den på korrekt vis afspejler sammenhængen mellem de forskellige bestemmelser i rammekonventionen

Med henblik på at lette læsningen af rapporten følger besvarelsen af afsnittet så vidt muligt strukturen i Den Rådgivende Komités rapport. Nedenfor er Den Rådgivende Komités bemærkninger/anbefalinger anført i kursiv, hvorpå der følger den danske regerings bemærkninger hertil.

a. Beskriv hvordan de 'yderligere' anbefalinger i anden del af Ministerkomitéens resolution er blevet implementeret

Foreslå supplerende uddannelse af politiet for at øge kendskabet til de forskellige dimensioner af racisme, for at de bliver i stand til bedre at kunne vurdere hændelser af racistisk karakter.

Der henvises til teksten nedenfor under artikel 6.

Træffe yderligere foranstaltninger for at sikre, at medierne fuldt ud opfylder de faglige regler, herunder mediernes uafhængighed, og for at fremme rekruttering af personer af ikke-dansk etnisk baggrund i medierne med henblik på at fremme kulturel mangfoldighed og fremme udbredelsen af et mere nøjagtigt billede af personer, der tilhører nationale mindretal

De danske landsdækkende public service-foretagender DR og TV 2/DANMARK A/S og de otte regionale TV 2-virksomheder, herunder TV SYD, har alle public service-forpligtelser vedrørende samfundsmæssig dækning af Danmark, jf.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=158235>

DR's og de otte regionale TV 2-virksomheders public service-forpligtelser, herunder TV SYD's, er fastsat i public service-kontrakter indgået med kulturministeren, mens TV 2 DANMARK A/S' public service-forpligtelser er fastsat i tilladelse for TV 2/DANMARK A/S til at udøve public service-programvirksomhed. DR og de regionale TV 2-virksomheder finansieres næsten udelukkende af licensmidler, mens TV 2 finansieres af reklameindtægter og abonnementsbetaling.

DR er i medfør af public service-kontrakten forpligtet til at tilbyde en bred samfundsmæssig dækning af Danmark og afspejle mangfoldigheden af kultur, livsopfattelse og levevilkår, der er i de forskellige dele af landet. Herudover er DR forpligtet til at medvirke til at fremme integration. Med hensyn til nyhedsdækning er DR forpligtet til at tilbyde nyheder på de fire mest anvendte sprog blandt herboende indvandrere og flygtninge, som på tidspunktet for kontraktens indgåelse var engelsk, arabisk, tyrkisk og somali.

DR har vedtaget etiske retningslinjer for DR's programmer og medarbejdere. Retningslinjerne indeholder bl.a. bestemmelser om integration og minoriteter. Det er bl.a. fastsat i retningslinjerne, at DR vil fremme integration og dermed modvirke fornedrende eller fordomsfuld omtale af personers køn, alder, race, etnicitet, nationalitet, tro, seksuel orientering, ægteskabelig status, fysiske handicaps, social status, politiske anskuelser osv. DR skal ved tv- og radiooptagelser udvise behørigt hensyn til særlige religiøse forhold, kulturelle og etniske traditioner. Det indebærer bl.a., at DR stræber efter at fremme viden om bl.a. etniske, religiøse og seksuelle minoriteters forhold og baggrund. Det indebærer ikke, at DR skal afholde sig fra at skildre samfundsrelevante problemer og konflikter med relation til minoriteterne i Danmark, ligesom DR ikke positivt særbehandler nogle grupper.

DR har som led i sin personalepolitik forpligtet sig til at sikre en systematisk og strategisk rekrutteringsproces, som understøtter DR's strategi om mangfoldighed, dynamik og nytænkning. DR tilstræber at afspejle det danske samfund, f.eks. mht. etnicitet, køn, religion, alder, handicap og nedsat arbejdsevne.

TV 2 er i medfør af foretagendets tilladelse til at udøve public service-programvirksomhed i lighed med DR er forpligtet til at give en bred social dækning af Danmark, hvilket afspejler den mangfoldighed af kultur, livsopfattelse og levevilkår i forskellige regioner af landet.

De regionale TV 2-virksomheder – herunder TV SYD – er i medfør af public service-kontrakterne forpligtet til ved programlægningen at lægge vægt på tilknytning til regionen. Programlægningen skal derved afspejle den mangfoldighed af kultur, livsopfattelse og levevilkår der er i regionen. TV SYD skal desuden lægge vægt på betingelserne i det dansk / tyske grænse-område, bl.a. det danske mindretal i Sydslesvig og deres betingelser.

Der Nordschleswiger modtager midler fra Kulturministeriets andel af udlodningsmidlerne til kulturelle formål. Støtten går til produktion og køb af sendetid til udsendelse af tysksprogede nyheder i den sønderjyske lokalradio Radio Mojn. Midlerne har til formål at gøre det tyske mindretal i stand

til at producere og få udsendt nyhedsudsendelser på tysk i Sønderjylland. Støtten er på omkring 250.000 kr. i 2013.

I Radio- og fjernsynslovgivningen er der regler om, at programmerne ikke på nogen måde må tilskynde til had på grund af race, køn, religion, nationalitet eller seksuel observans, ligesom der er regler om, at programmerne ikke på nogen måde må fremme terrorisme.

Radio- og tv-nævnet har ikke behandlet sager vedrørende de ovennævnte handlinger siden 2010. I 2010 behandlede Radio- og tv-nævnet en sag vedrørende en lokalradio, der angiveligt tilskyndede til had overfor jøder i en livetransmission af en offentlig debat med lyttere, der ringede ind og tog del i debatten. Radio- og tv-nævnet fandt, at nogle bemærkninger i debatten kunne fortolkes som diskriminerende og truende.

Radio- og tv-nævnet bemærkede, at det generelt er vanskeligt at blande sig i bemærkninger fra deltagere i live transmitteret offentlig debat, som måtte indeholde ulovlige bemærkninger, og at programværten håndterede situationen passende ved at afbryde taleren og afslutte samtalen med den pågældende. Radio- og tv-nævnet noterede sig yderligere, at stationen efterfølgende ekskluderede den pågældende fra at deltage i fremtidige offentlige debatter. Radio- og tv-nævnet konkluderede, at programmet ikke tilskyndede til had på grund af race, køn, religion eller nationalitet. Radio- og tv-nævnet vil fortsat overvåge programmer om emnet. Nævnet kan behandle sager på baggrund af klager, men kan også tage sager op på eget initiativ.

De ansættelsesmæssige forhold ved medierne henhører inden for de rammer, der følger af lovgivningen mv., under mediernes kompetence.

Oversætte oplysninger af vigtighed for personer, der tilhører det tyske mindretal, og sikre formidling i Sønderjylland af udtalelser fra Den Rådgivende Komité.

Der henvises til teksten nedenfor under artikel 10.

Konsultere repræsentanter fra det tyske mindretal med henblik på gradvis at opsætte topografiske indikationer og andre tosprogede skilte i Sønderjylland, hvor det er relevant.

Siden sidste høring har Vejdirektoratet modtaget ansøgning i brev af 5. marts 2013 fra det tyske mindretal om en turistoplysningstavle ved motorvejen til det tyske mindretals kulturhistoriske centrum Knivsbjerg.

En seværdighed kan dog ikke selv ansøge om at få opstillet en turistoplysningstavle. Seværdighederne, der skiltes til, er udvalgt på baggrund af indstilling fra Naturstyrelsen, Kulturstyrelsen og VisitDenmark. Disse parter foretager udvælgelsen ud fra en samlet vurdering af, om der er tale om en betydende seværdighed af almen interesse for såvel danske som udenlandske turister. Grundlaget for udpegningen har været, at der enten skal være tale om verdensarvsmonumenter, nationalparker eller seværdigheder af national interesse. Knivsbjerg indgår ikke i nogen af de tre kategorier, der indgår i grundlaget for udpegningen.

Vejdirektoratet er ikke bekendt med, at der siden sidste høring er fremsat andre ønsker om tosproget skiltning, hvorfor Vejdirektoratet ikke har haft lejlighed til at tage konkret stilling til sådanne anmodninger.

b. Vedtagne foranstaltninger og politikker i det omfang, som ikke allerede er dækket under punkt II og III a, og som er indeholdt i Den Rådgivende Komite's udtalelse

Rammekonventionens anvendelsesområde for personer tilhørende nationale mindretal uden for Sønderjylland.

Indledningsvis skal det bemærkes, at Danmark har identificeret det tyske mindretal i Sønderjylland som et nationalt mindretal omfattet af rammekonventionen. Baggrunden herfor er, at det fortsat er regeringens opfattelse, som oplyst i Danmarks tidligere statsrapporter, at det er kendetegnende for et nationalt mindretal, at der er tale om mindretalsbefolkningsgruppe, der i første række har en historisk langvarig og fast tilknytning til Danmark. Der henvises til 3. statsrapport og Danmarks efterfølgende kommentarer til 'Third opinion of the Advisory Committee on the implementation of the Framework Convention for the Protection of National Minorities'.

I Danmark har romaer ikke status som et nationalt mindretal. Den primære årsag er manglen på historisk sammenhængende tilstedeværelse af personer med romabaggrund i Danmark. Historiske optegnelser vidner kun om midlertidig bosættelse.

Det er vigtigt, at der bliver videreudviklet initiativer rettet mod at fremme viden om romakultur og -historie og mod at værdsætte vigtigheden af et interkulturelt element i uddannelse.

Den danske grundskole har alene overordnede mål for, hvad eleverne skal lære af undervisningen, og således ikke udtømmende beskrivelser af de emner, der skal gennemgås i undervisningen. Der fremgår således ikke noget specifikt af det gældende curriculum om romakultur og -historie. Der er derimod opstillet bindende mål for elevernes bevidsthed om kultur og stereotype opfattelser af forskellige kulturelle grupper samt for elevernes deltagelse i en demokratisk debat om sociale og kulturelle problemstillinger og deres handlemuligheder i relation til denne. På baggrund heraf er det den enkelte skole og lærer, der vælger, hvilke kulturelle og sociale grupper, man vil inddrage i arbejdet med disse mål, eksempelvis romaers historie, kultur og aktuelle forhold.

De gældende mål indeholder endvidere på en række områder mål for, at eleverne lærer at forholde sig til kultur og kulturmøder samt andre aspekter af interkulturel kompetence. Dette gælder eksempelvis i sprogfagene, samfundsfag og kristendomskundskab.

For de danske gymnasiale uddannelser gælder det, at de skal have et dannelsesperspektiv med vægt på elevernes udvikling af personlig myndighed, og at eleverne derfor skal lære at forholde sig reflekterende og ansvarligt til deres omverden. Det er en målsætning, at undervisningen og hele dagliglivet bygger på åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

Det kan vedrørende læreplanerne for faget samfundsfag på A- og B-niveau særligt fremhæves, at der i kernestoffet inden for emnet "Sociologi" indgår "kulturelle mønstre". I ministeriets vejledning til lærerne står der herom:

"De kulturelle mønstre beskriver værdier, normer og symboler i forskellige grupperinger. Begreber som subkultur, etnicitet/nationalitet og mono-/multikulturelt samfund vil være relevante, ligesom kultur og integration (pluralistisk integration, assimilation og segregation) bør indgå. Det kan desuden være relevant at sammenstille forskellige kulturer (kulturmødet og kulturkonflikt). Undervisningen i social differentiering og kulturelle mønstre bør være empirisk funderet. Det kan være i form af egentlige feltstudier eller ved anvendelse af undersøgelser."

Typisk inddrages større etniske (eller nationale) mindretal end romaer, men hvis man ønsker det, er der god mulighed for at undervise i romaer inden for læreplanens rammer.

Artikel 3

Det skal indledningsvist bemærkes, at Danmark har identificeret det tyske mindretal i Sønderjylland som et nationalt mindretal, der er omfattet af rammekonventionen, samt at det er den danske regerings principielle opfattelse, at de folkeretlige forpligtelser, Danmark har påtaget sig i henhold til rammekonventionen, alene er knyttet til det tyske mindretal i Sønderjylland og ikke gælder i videre udstrækning.

Der kan i den forbindelse henvises til det herom angivne i Danmarks tredje landerapport side 16 ff.

Udvalget opfordrer myndighederne til at fortsætte den dialogbaserede tilgang i deres forbindelser med enkeltpersoner og grupper, der i fremtiden kunne være interesseret i at blive givet den beskyttelse, der er fastsat i rammekonventionen og at opretholde muligheden for disse personer for at komme under beskyttelse af konventionen.

Danmark har taget den Rådgivende Komité's bemærkninger til efterretning. Den danske regering vil altid være indstillet på at fortsætte dialog med interessenter, som må være interesseret i rammekonventionen.

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne til at søge midler til at opnå mere data på nationale minoriteters situation i samarbejde med de omfattede personer samtidig med, at man stadig lever fuldt ud op til de eksisterende internationale standarder for beskyttelse af personlig data.

Det har i perioden ikke været muligt for Danmarks Statistik at tilvejebringe nye statistiske data om nationale mindretal i Danmark. Danmarks Statistiks demografiske oplysninger hentes fra CPR, det Centrale Personregister, som bl.a. indeholder oplysninger om personers fødested og statsborgerskab, mens etnicitet, race- eller religiøse tilhørsforhold, ifølge persondataloven ikke kan registreres. Ingen af de eksisterende oplysninger kan bruges til at identificere de berørte mindretalsgrupper.

Artikel 4

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne til at intensivere deres indsats for at øge det offentlige kendskab til Lov om etnisk ligebehandling blandt alle etniske grupper og til arbejdet i

Ligebehandlingsnævnet blandt befolkningen som helhed. Yderligere menneskelige og finansielle ressourcer bør også tildeles Ligebehandlingsnævnet.

Udvalget opfordrer indtrængende myndighederne til at være særlig opmærksomme på de personer, der er mest udsatte for diskrimination, således at de kan være fuldt informeret om deres rettigheder og klagemuligheder.

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne til at sikre, at Institut for Menneskerettigheder fortsat har tilstrækkelige ressourcer til rådighed for at udføre dets opgave og at sikre større synlighed.

Danmark lægger stor vægt på bekæmpelse af diskrimination. Danmark har taget og vil løbende tage en række foranstaltninger for at beskytte sårbare grupper i samfundet fra diskrimination. Blandt andet har regeringen taget følgende initiativer:

I 2012 finansierede regeringen en række offentlige møder, som havde til formål at øge bevidstheden om den retlige beskyttelse fra etnisk diskrimination. Møderne blev gennemført af Rådet for Etniske Minoriteter med deltagelse af det Danske Institut for Menneskerettigheder og Ligebehandlingsnævnet. Der blev bl.a. oplyst om Lov om Etnisk Ligebehandling.

I 2012 - 2015 er der afsat 20 millioner kroner til initiativer til fremme af medborgerskab og bekæmpelse af etnisk diskrimination (bl.a. støtte til kommuner, NGO'er og integrationsråd). En pulje til at understøtte lokale og nationale initiativer til at bekæmpe etnisk diskrimination blev offentliggjort i september 2013.

I september 2013 lancerede social-, børne- og integrationsministeren endvidere en national antidiskriminationsenhed. I regeringsgrundlaget fra oktober 2011 "Et Danmark, der står sammen" fremgår følgende om enheden: "Diskrimination og social udstødning af nydanskere er uacceptabelt og en selvstændig barriere for integration. Derfor vil regeringen oprette en national antidiskriminationsenhed".

Enheden skal kortlægge omfanget og typerne af diskrimination på arbejdsmarkedet og i samfundslivet. Enheden skal endvidere gennemføre offentligt finansierede antidiskriminationskampagner, koordinere tværkommunale tiltag imod diskrimination og understøtte virksomheder, der ønsker at bekæmpe diskrimination på arbejdspladsen.

Der henvises endvidere til omtalen i afsnit II af Ligebehandlingsnævnet og Institut for Menneskerettigheder.

Artikel 6

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne til at fortsætte programmerne og politikkerne for fremme af integration, mangfoldighed og tolerance i det danske samfund og til at overvåge disse på regelmæssig basis.

Forud for kommunal- og regionalvalget i 2013 lancerede regeringen informationskampagnen 'Alles valg'. Kampagnen havde til formål at styrke demokratisk deltagelse iblandt nydanskere. Bl.a. er der under kampagnen arrangeret op mod 100 lokale valgmøder, og der er blevet udviklet et "demokratispil" og et flersproget informationsmateriale om valg, som er distribueret over hele landet. Kam-

pagnen er udført i nært samarbejde med centrale civilsamfundsorganisationer og har et samlet budget på ca. 4 millioner danske kroner.

Indsatsen 'Brug for alle unge' blev igangsat af regeringen i 2002 med det formål at sikre, at flere unge med anden etnisk baggrund end dansk påbegynder og fuldfører en ungdomsuddannelse.

Siden 2011 har indsatsen primært fokuseret på udsatte boligområder med en høj koncentration af etniske minoritetsunge fra uddannelsesfremmede hjem. 'Brug for alle unge' har et særligt fokus på drengene, da de ikke i samme omfang som andre unge gennemfører en ungdomsuddannelse.

'Brug for alle unge' samarbejder med lokale aktører om en række projekter, der i høj grad involverer de unge selv. Eksempler på projekter er etablering af lektiecaféer i utraditionelle rammer, ungetil-ung projekter, hvor unge opkvalificeres til at støtte andre unge, ambassadørprojekter, forældre- og unge rollemodeller samt projekter, der understøtter overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse. 'Brug for alle unge' lægger vægt på medejerskab og lokal forankring. De udvalgte områder medfinansierer derfor på alle de igangsatte projekter, hvilket er med til at sikre videreførelse af aktiviteter og metoder efter endt projektperiode.

Ved udgangen af 2014 vil 'Brug for alle unge' have afsluttet og evalueret indsatser i 6-8 udsatte boligområder. Der er i hvert af årene 2011 - 2014 afsat 6,0 mio. kr. til 'Brug for alle unges' boligindsats.

'Brug for alle unge' har ydermere haft centrale rollemodelkorps, både unge og forældre, som med deres personlige beretninger om udfordringer på vejen til uddannelse og arbejde, har støttet, motiveret og inspireret andre unge og forældre med etnisk minoritetsbaggrund. De centrale landsdækkende korps er nu fordelt i en række lokale korps med lokale koordinatører.

Yderligere uddannelse bør stilles til rådighed for politiet til at øge deres kendskab til de forskellige dimensioner og manifestationer af racisme, således at politiet bedre kan vurdere om en hændelse, der indberettes, er af racistisk karakter.

Siden 2009 har Rigsadvokaten og Rigspolitiet igangsat en række initiativer med det formål at bekæmpe hadforbrydelser.

I et fælles brev af 22. september 2011 til politi- og anklagemyndighed understregede Rigsadvokaten og Rigspolitiet politiets og anklagemyndighedens forpligtelse til at sikre effektiv retsforfølgelse i sager vedrørende hadforbrydelser. Politiet og anklagemyndigheden blev desuden opfordret til at bidrage til projekter og kampagner om hadforbrydelser, eksempelvis informationskampagner rettet mod at påvirke den offentlige holdning til hadforbrydelser.

I 2011 udstedte Rigsadvokaten desuden nye retningslinjer (Rigsadvokatens meddelelse nr. 2/2011, som erstatter meddelelse nr. 9/2006) om efterforskningen og retsforfølgningen i sager om overtrædelse af straffelovens § 266 b og loven om forbud mod forskelsbehandling på grund af race samt sager, hvor straffelovens § 81, nr. 6 finder anvendelse.

I forhold til forbrydelser begået med et racistisk motiv bemærkes det, at der i 2011 og 2012 har været afholdt seminarer om hadforbrydelser i alle politikredse. Politifolk og anklagere har deltaget i disse seminarer, der er udviklet af Politiets Efterretningstjeneste og Institut for Menneskerettigheder. Seminarerne har omfattet emner som internationale konventioner, menneskerettigheder, identificering og registrering af hadforbrydelser samt Rigsadvokatens meddelelse om efterforskning og retsforfølgning af hadforbrydelser.

Fra og med 2013 udbyder Rigsadvokaten desuden et årligt seminar om hadforbrydelser. Anklagere, advokater og dommere kan deltage i seminaret, der fokuserer på identifikation og retsforfølgning af hadforbrydelser. Et menneskerettighedsperspektiv på hadforbrydelser vil desuden indgå i kurset.

Fra og med 2014 vil emnet hadforbrydelser og politiets særlige forpligtelser i forhold til disse forbrydelser endvidere indgå i uddannelsen af politistuderende på Politiskolen.

Endelig skal det bemærkes, at hadforbrydelser er et særligt fokusområde for anklagemyndighedens strategi for 2012-2015, og at retsforfølgning af hadforbrydelser er et emne, som har været og fortsat vil blive drøftet i de relevante fora i anklagemyndigheden, eksempelvis i Udvalget om Personforbrydelser, hvor repræsentanter fra politi- og anklagemyndighed deltager.

Politikredsene skal ved indberetningen til Politiets Efterretningstjeneste anføre, at et forhold har mulig ekstremistisk baggrund, når det kriminelle forhold må anses for motiveret af ekstremistiske opfattelser af politiske spørgsmål eller spørgsmål vedrørende race, hudfarve, nationalitet, etnisk oprindelse, tro eller seksuel orientering.

Det er Politiets Efterretningstjenestes vurdering, at ændringen af ordningen i 2009 giver et mere retvisende billede af antallet af forhold omfattet af ordningen.

Politiets Efterretningstjeneste har desuden i 2010 iværksat et strategisk udviklingsprojekt, der skal bidrage til at skærpe dansk politis samlede indsats for at registrere, forebygge og efterforske hadforbrydelser.

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne til at fortsætte deres tilgang til høring af de etniske og religiøse grupper med henblik på at forbedre deres deltagelse i offentlige anliggender, der vedrører dem.

Den danske regering mødes jævnligt med interessenter inden for området. Der henvises til 3. statsrapport og Danmarks efterfølgende kommentarer til 'Third opinion of the Advisory Committee on the Implementation of the Framework Convention for the Protection of National Minorities'.

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne med respekt for mediernes uafhængighed til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at medierne fuldt ud overholder de faglige regler. Den rådgivende komite opfordrer også myndighederne til at træffe mere effektive foranstaltninger for rekrutteringen af personer af ikke-dansk etnisk baggrund i medierne for at fremme mangfoldighed og udbredelsen af et mere præcist billede af de personer, der tilhører mindretallet.

Radio- og fjernsynsloven indeholder ingen regler, der forhindrer mindretalsgrupper i at få adgang til radio- og fjernsynsvirksomhed, og tilladelsessystemet er baseret på objektive, transparente og ikke-diskriminerende kriterier. Hertil kommer, at alsidigheden skal fremmes ved udstedelse af tilladelser til lokalradio og –tv, hvilket giver en mangfoldighed af grupper, herunder det nationale mindretal, mulighed for at opnå tilladelser.

Der er netop etableret en uddannelsespulje på 2 mio. kr. (ca. €265.000) i 2013 og 2014 i forbindelse med lokalradio og –tv. Et af formålene med puljen er at imødekomme mindretalsgruppers behov for adgangen til lokalradio- og tv-medier ved at facilitere adgang hertil.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne under afsnit III a.

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne til at sikre, at foranstaltninger for at sikre lige adgang til kvalitetsuddannelse for romabørn bør fortsætte og være genstand for en løbende dialog mellem repræsentanter for romaerne og myndigheder.

Den Rådgivende Komité opfordrer desuden myndighederne til at fortsætte med at tilbyde særlige uddannelsesmæssige støtteforanstaltninger, hvor det er nødvendigt, og til at udvikle yderligere initiativer til at fremme kendskabet til romaernes kultur og historie i skolerne.

Den danske tilgang til at imødekomme romaer og andre gruppers krav på undervisning af en høj kvalitet er at fremme inklusion af romaer ved brug af generelle indsatser og politikker i undervisningssystemet. Indsatser for at sikre alle elever i Danmark et udbytte af deres skolegang, der sætter dem i stand til at gennemføre en uddannelse, klare sig på arbejdsmarkedet og at deltage i samfundet som myndige, ligeværdige borgere, skeler således ikke til personers etniske baggrund.

Det er den danske regerings politik, at flertallet af børn bør gå i en almindelig folkeskoleklasse, og at undervisningen bør tilrettelægges på en måde, der tilgodeser den enkelte elevs behov og færdigheder. Børn med romabaggrund har således de samme lige muligheder for uddannelse som alle andre børn og unge i Danmark, og kan herunder i relevant omfang nyde gavn af de eksisterende initiativer målrettet tosprogede elever.

Regeringen kan endvidere oplyse, at den netop gennemførte reform af læreruddannelsen fastsætter, at

”Formålet med uddannelsen er, at den studerende gennem uddannelsen tilegner sig den viden og de færdigheder, der er forudsætningen for at kunne virke som faglig pædagogisk og didaktisk kompetent lærer i den danske folkeskole i henhold til folkeskolens formål”.

Kompetenceområderne for Lærernes grundfaglighed omfatter således:

1) Pædagogik og lærerfaglighed, herunder Elevens læring og udvikling, Undervisningskendskab, Specialpædagogik og Undervisning af tosprogede elever, og

2) Almen dannelse: Kristendomskundskab, livsoplysning om medborgerskab, herunder fortolkning af folkeskolens formål, udvikling af professionsetik samt håndtering af komplekse udfordringer i lærerarbejdet i et globaliseret samfund præget af kulturel, værdimæssig og religiøs mangfoldighed.

Kompetenceområderne for Undervisningsfag omfatter således:

- For Samfundsfag: demokrati, deltagelse og medbestemmelse, og
- For Kristendom/Religion: religionsdidaktik, undervisning i emnet kristendom, undervisning i emnet islam og andre religioner samt undervisning i emnet filosofi, herunder etik og ikke-religiøs livsanskuelse.

Af forslag til lov om pædagoguddannelsen, som for indeværende behandles af Folketinget, fremgår bl.a., at Grundfagene sikrer viden om f.eks. etik og værdier, derudover indgår f.eks. sprogtilegnelse- og stimulering, herunder i forhold til tosprogede børn i uddannelsens specialiseringer. Når loven er vedtaget af Folketinget, skal uddannelsens indhold udmøntes mere præcist i en bekendtgørelse.

Artikel 8

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne til fortsat at sikre, at finansieringssystemet for den danske folkekirke ikke kolliderer med religionsfriheden.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke kan henholde sig til oplysningerne, som fremgår af Danmarks 3. rapport i henhold til Europarådets rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal, jf. side 8 og 9.

Hvad angår den økonomiske støtte, som staten yder folkekirken, bemærkes, at denne i 2011, hvorfra den seneste konsoliderede opgørelse af folkekirkens indtægter og udgifter foreligger, udgjorde ca. 10 % af folkekirkens indtægter.

Den Rådgivende Komité opfordrer til, at myndighederne fortsat sikrer, at navneregistreringssystemet ikke kolliderer med personers religionsfrihed.

I Danmark foretages den civile grundregistrering, herunder registrering af fødsler, dødsfald og navne, af den danske folkekirke.

Det fremgår af navneloven, at ansøgning om navngivning og navneændring skal indgives til personregisterføreren i sognet.

Navneloven indeholder ikke bestemmelser, der begrænser personer i at tage eller ændre et navn på grund af deres religiøse tilhørsforhold.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke kan henholde sig til ministeriets oplysninger, som de fremgår af Danmarks 3. rapport i henhold til Europarådets rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal, jf. side 9.

Artikel 9

Den rådgivende Komité opfordrer myndighederne til at sikre, at udviklingen i mediernes digitaliseringen ikke begrænser adgangen for det tyske mindretal til medier på deres eget sprog.

Den nye danske mediestøtte gives uafhængigt af formidlingsplatform til produktion af indhold. Nye digitale medier rettet mod det tyske mindretal såvel som den digitale udgave af ”Der Nordschleswiger” vil således kunne opnå støtte på lige vilkår med papiravisen.

Der henvises endvidere til bemærkningerne under artikel 6.

Kommunerne i Sønderjylland

Tønder Kommune har oplyst, at i 2012 lancerede Tønder Kommune en ny hjemmeside. Det var kommunens klare strategi, at specifikke dele af den nye hjemmeside skulle være på det tyske sprog af hensyn til den tyske minoritet. I dag findes næsten alle oplysninger på hjemmesiden på dansk som på tysk og ikke kun bestemte dele af hjemmesiden. Følgende fremgår af strategidokumentet:

”Tønder Kommune er beliggende i grænseregionen, og dermed har Tønder Kommune særlige forpligtelser over for det tyske mindretal. Bestemte dele af hjemmesiden vil derfor være på tysk. Desuden vil relevante sider være på engelsk af hensyn til udenlandske besøgende, der søger oplysninger om Tønder Kommune og denne del af Danmark.”

Samtidig blev et elektronisk informationsbord, som tilbyder information på tysk, placeret ved indgangen til rådhuset. Ligeledes er der skilte på tysk i Borgerservice Center.

Haderslev Kommune har oplyst, at i samarbejde med det tyske mindretal har Haderslev Kommune udarbejdet en tysksproget udgave af Haderslev Kommunes hjemmeside. Denne tyske del af hjemmesiden udbygges løbende i takt med udviklingen af den eksisterende danske hjemmeside og på lige fod med den engelske del af hjemmesiden.

Sønderborg Kommune har oplyst, at Kommunen har enkelte relevante skriftlige informationer oversat til tysk. For eksempel informationer om valg, flytteløsninger, vielser ligesom dele af kommunens hjemmeside er oversat til tysk. Kommunen har dog lige lanceret en ny hjemmeside, hvor den tyske del stadig er under udarbejdelse. Den tyske del forventes at være i luften primo december 2013. Borgerservice justerer løbende den tyske information i forhold til de behov, der efterspørges.

Aabenraa Kommune har enkelte relevante skriftlige informationer oversat til tysk ligesom dele af kommunens hjemmeside er oversat til tysk. Kommunen lancerer en ny hjemmeside inden for et halvt år, hvor den tyske del også opdateres.

Den Rådgivende Komité opfordrer desuden myndighederne til at undersøge muligheden for at støtte udvikling af programmer på tysk i den danske radio-og tv-tjeneste for at imødekomme behovene hos personer tilhørende mindretallet.

Der henvises til bemærkninger vedrørende DR under afsnit III a.

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne til at vedtage de nødvendige midler til at sikre, at det tyske mindretal bibeholder trykte medier i eget sprog, herunder især at sikre de tilstrækkelig finansiering af den tysksprogede avis.

Der henvises til bemærkninger under afsnit II.

Artikel 10

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne til at oversætte information, der er vigtig for medlemmer af det tyske mindretal, samt udtalelser i deres minoritetssprog og sikre, at disse oversættelser formidles i Sønderjylland.

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne til at fortsætte deres støtte til en politik for to-sprogethed i kontakterne mellem personer, der tilhører det tyske mindretal og administrative myndigheder i Sønderjylland.

Grundlæggende er beskrivelsen af sundhedsvæsnets tilbud til det tyske mindretal det samme som i Danmarks tredje rapport, jf. 27-28, med et par mindre nye tiltag. De nye tiltag er som følger:

I det somatiske sygehusvæsen er der sket tiltag i forhold til lægevagtstelefonen:

- Når man kontakter lægevagtstelefonen gives velkomstbeskeden i lægevagtstelefonen både på dansk, engelsk og tysk. Der anvises i denne besked, hvorledes man skal forholde sig. Dertil kommer, at der er udarbejdet pjecer på samme sprog til campingpladser, sommerhusudlejere etc.

På Sygehus Sønderjyllands hjemmeside er tilføjet en række nye informationer på tysk:

- Oplysning om, at Danmark har tilsluttet sig konventionen om beskyttelse af mindretalsprog, og at anmodning fra patienter tilhørende det tyske mindretal, som har ønske om at benytte det tyske sprog i kommunikationen med sygehuset, så vidt muligt vil blive imødekommet
- Information og kontaktdata vedrørende akuthjælp
- Information om patientrettigheder.

På baggrund af Ekspertkomitéens anbefaling har Social-, Børne og Integrationsministeriet rettet henvendelse til KL (Kommunernes Landsforening), der oplyser, at de har taget kontakt til de relevante kommuner. I forlængelse heraf er det aftalt med KL, at de pågældende kommuner via en skriftlig henvendelse fra ministeriet informeres om Ekspertkomitéens rutinemæssige opfølgning i 2011 og dennes anbefaling om, at der er behov for at skabe mere opmærksomhed om anvendelsen af det tyske sprog i den sociale sektor, specielt på ældreområdet.

Statsforvaltningens samarbejde med og kommunikation med det tyske mindretal hviler på sædvane, men også på en forståelse for mindretallets interesse i at bevare deres modersmål, tysk. Sprogpagten og rammekonventionens intentioner og formål opleves således som en integreret del af Statsforvaltningens virke.

Siden sidste afrapportering er der sket en omstrukturering af statsforvaltningerne. De er pr. 1. juli 2013 slået sammen til én myndighed 'Statsforvaltningen', jf.

lov nr. 647 af 12/06/2013 om ændring af lov om regional statsforvaltning, lov om børns forsørgelse, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love som følge af ændret organisering af statsforvaltningerne.

De fem regionale statsforvaltninger er blevet sammenlagt til én samlet enhed under navnet 'Statsforvaltningen' med i alt ni lokale afdelinger rundt om i landet. Statsforvaltningen skal løse mange af de samme opgaver, som de fem regionale statsforvaltninger hidtil har løst. Der er dog enkelte sagsområder, der fremover varetages af andre myndigheder. I forbindelse med omstruktureringen blev bl.a. klageinstanser De Sociale Nævn og Beskæftigelsesankenævne nedlagt med henblik på at etablere et enstrengt klagesystem. Det er herefter Ankestyrelsen, som er klageinstans på disse områder.

Statsforvaltningen har efter omstruktureringen fået hovedkontor i Aabenraa. Derudover er der lokale afdelinger i Aarhus, Ringkøbing, Aalborg, Odense, Nykøbing Falster, Ringsted, København og i Rønne, hvor Statsforvaltningens nye INFO-center også er blevet placeret.

Hidtil har borgerne som udgangspunkt været henvist til at henvende sig til statsforvaltningen i deres egen region, når møder skulle afholdes. Med etableringen af Statsforvaltningen har borgerne nu mulighed for at benytte sig af en afdeling efter eget valg for så vidt angår de sagsområder, der varetages lokalt. Derved er Statsforvaltningen gjort mere tilgængelig for en række borgere, som f.eks. fremover kan benytte en afdeling i nærheden af, hvor de arbejder i stedet for en afdeling tæt på deres bopæl, hvis det passer dem bedre.

Alle borgere vil dog – med mindre de tilkendegiver ønske om andet – som udgangspunkt få deres sag oprettet og blive indkaldt til eventuelle møder i den afdeling, der ligger nærmest deres bopæl. I sager med flere parter, vil sagen blive oprettet i det område, som de hidtidige stedlige kompetence-regler bestemmer. Af hensyn til en forsvarlig og effektiv sagsbehandling vil sager som udgangspunkt ikke blive overflyttet til en anden lokalitet under et verserende sagsforløb. Alle sager, som ikke forudsætter, at borgeren møder op i Statsforvaltningen – de såkaldte skriftlige sager - centraliseres. De enkelte sagsområder er fordelt mellem afdelingerne. Målet med centraliseringen af de skriftlige sager er, at det vil styrke den faglige kvalitet og samtidig give mulighed for mere effektive arbejds gange.

Der er også etableret en central mødebooking og familieretlig visitationsenhed for alle skriftlige familieretlige sager. Denne er placeret i hovedkontoret i Aabenraa.

Statsforvaltningen er ved ansættelser af medarbejdere i den lokale afdeling i Aabenraa med direkte borgerbetjening opmærksom på, om de kan tale tysk. Der er endvidere altid en tysktalende medarbejder, som kan ekspedere personlige henvendelser. Alle møder vil kunne gennemføres på tysk af tysktalende personale – altså uden tolk.

INFO-centret på Bornholm har i sin håndbog indføj et afsnit om betjening af det tyske mindretal, som sikrer, at der kan omstilles til en tysktalende medarbejder/denne kan ringe tilbage.

I forhold til mindretallet tilbyder Statsforvaltningen oversættelse af korrespondance. Statsforvaltningen har desuden oplyst, at relevant afsnit på hjemmesiden vil blive opdateret hurtigst muligt, ligesom mulighederne for oversættelse af hjemmesiden til tysk vil blive afdækket hurtigst muligt.

Der føres ikke statistik over, hvor mange henvendelser til Statsforvaltningen, der stammer fra det tyske mindretal. Der er dog ikke tale om daglige henvendelser.

Det er Statsforvaltningens opfattelse, at der eksisterer en god kontakt og et godt samarbejde mellem det tyske mindretal og Statsforvaltningen ved løsningen af de opgaver, der påhviler Statsforvaltningen. Statsforvaltningen har endvidere oplyst, at afdelingskontoret i Aabenraa skilter på tysk.

Det kan endvidere oplyses, at dokumenter i tvister ved retten i Sønderborg oversættes uden omkostninger for parter, der tilhører det tyske mindretal i Danmark. Tinglysningssretten oversætter modtagne dokumenter vedrørende sager om tinglysning.

Kommunerne i Sønderjylland

Tønder Kommune er beliggende i grænseregionen, og dermed har Tønder Kommune særlige forpligtelser over for det tyske mindretal. Udvalgte dele af kommunens hjemmesider vil derfor være på tysk. Desuden vil der være relevante sider på engelsk af hensyn til udenlandske besøgende, der søger oplysninger om Tønder Kommune og denne del af Danmark. De fleste oplysninger på hjemmesiden findes på dansk og tysk.

På rådhuset findes endvidere et elektronisk informationsbord, som tilbyder information på tysk. Ligeledes er der skilte på tysk i Borgerservice Centeret. Borgerservice Centerets personale forstår og taler tysk. Det samme gør sig gældende for en meget stor del af det administrative personale.

Borgerhenvendelser på tysk til Tønder Kommune bliver besvaret på tysk. Dette indebærer, at det tyske mindretal frit kan bruge det tyske sprog ved henvendelse til kommunen. Det er ligeledes muligt at få oversat myndighedsdokumenter til tysk. Der henvises i øvrigt til oplysninger i 3. statsrapport.

Sønderborg Kommune har oplyst, at Sønderborg Kommune ser det som en naturlig service, at borgere, der henvender sig på tysk, også bliver betjent på tysk ved mundtlig og skriftlig henvendelse. I kommunens borgerservice er personalet tosproget, og i de øvrige forvaltninger bliver der tilkaldt personale, der er tosproget, hvis den, der tager i mod henvendelsen, ikke er tosproget. Generelt er der mange tosprogede medarbejdere, heraf en stigende andel tyske medarbejdere enten fra mindretallet eller tyskere, der er immigreret til Danmark.

Kommunen har enkelte relevante skriftlige informationer oversat til tysk. For eksempel informationer om valg, flytteløsninger, vielser ligesom dele af kommunens hjemmeside er oversat til tysk. Kommunen har dog lige lanceret en ny hjemmeside, hvor den tyske del stadig er under udarbejdelse. Den tyske del forventes at være i luften primo december 2013.

Borgerservice justerer løbende den tyske information i forhold til de behov, der efterspørges. Det er et område, der er stor fokus på, da kommunen udover det tyske mindretal også har mange tilreisende tyske studerende på byens universitet, som kommunen gerne vil give en god oplevelse i Sønderborg.

Haderslev Kommune har oplyst, at Haderslev Kommune løbende afholder tyskkurser for medarbejderne på Kommunens Borgerservice Center for at kvalificere sagsbehandling og kommunikation

med den tysktalende del af befolkningen i Sønderjylland. Der kan således i alle tilfælde sagsbehandles og kommunikeres på tysk med borgere i Haderslev Kommune.

Aabenraa Kommune ser det som en naturlig service, at borgere, der henvender sig på tysk, også bliver betjent på tysk. Det gælder såvel mundtlig som skriftlig henvendelse. I kommunens borger-service er personalet tosproget, og i de øvrige forvaltninger bliver der tilkaldt personale, der er tosproget, hvis den, der tager i mod henvendelsen, ikke er tosproget. Generelt er der mange tosprogede medarbejdere, og desuden kan nævnes, at kommunen har afholdt interne sprogkurser i tysk, for at øge medarbejdernes sprogkunderskaber.

Kommunen har enkelte relevante skriftlige informationer oversat til tysk ligesom dele af kommunens hjemmeside er oversat til tysk. Kommunen lancerer en ny hjemmeside inden for et halvt år, hvor den tyske del også opdateres.

Artikel 11

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne til at konsultere repræsentanter for det tyske mindretal med henblik på gradvis at installere topografiske indikatorer og andre tosprogede skilte i Sønderjylland, hvor det er relevant.

Den Rådgivende Komités opfordring er taget til efterretning. Der henvises til teksten under afsnit III a.

Den Rådgivende Komité finder, at myndighederne bør gøre alt for at forbedre synligheden af det tyske mindretal og dets sprog og historie samt fremme gensidig respekt.

Det kan nævnes, at det som led i folkeskolereformen er blevet besluttet at fremrykke påbegyndelsen af tyskundervisningen fra 7. til 5. klassetrin, hvilket forventes at medføre en styrkelse af elevernes beherskelse af tysk og kendskab til tysk kultur.

Der henvises til besvarelse under artikel 9, artikel 10 og artikel 12.

Endvidere henvises til Tønder Kommunes oplysninger under artikel 15.

Artikel 12

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne til at styrke midlerne rettet mod at fremme interesse for den tyske kultur og sprog inden for det danske uddannelsessystem for at styrke synligheden af det tyske mindretal. Flere midler skal tages i brug for at fremme interesse i tysk kultur og sprog inden for det danske uddannelsessystem for at styrke synligheden af det tyske mindretal.

Den danske regering har netop i november 2013 besluttet at yde et ekstraordinært tilskud på 3 mio. kr. i 2014, der skal bidrage til at højne bygningsstandarden i de tyske mindretals skoler. Dette følges op med et analysearbejde i 2014, der skal komme med anbefalinger, der skal medvirke til at sikre, at

det tyske mindretal kan sikre sine børn uddannelsesinstitutioner, der er tidssvarende. Dette vil også bidrage til at øge synligheden af mindretallet i lokalområdet.

Den tyske undervisnings- og forskningsminister og den danske undervisningsminister har i 2013 underskrevet en fælles erklæring, som skal lette sammenligningen af erhvervs kvalifikationer mellem Tyskland og Danmark, øge mobiliteten landene imellem og forebygge ungdomsarbejdsløshed, jf. <http://uvm.dk/~UVM-DK/Content/News/Int/2013/Nov/~~/media/UVM/Filer/Aktuelt/PDF13/131120%20Joint%20Declaration%20about%20general%20comparability%20of%20VET.ashx>.

I praksis fungerer mobiliteten over den dansk-tyske grænse, selv om erhvervsuddannelserne i de respektive lande ikke er fuldstændig identiske. Dog kan en mental og sproglig barriere gøre sig gældende. Grænselandet omfatter på tysk side Schleswig-Holstein, på dansk side både Sønderjylland og Lolland-Falster.

Derfor er det vigtigt at understøtte mobiliteten. Fælleserklæringen er et resultat af den fra februar 2006 "Afsluttende rapport" med undertitlen "Den dansk-tyske arbejdsgruppe til forbedring af den grænseoverskridende mobilitet", der blev forelagt for hhv. den danske og den tyske regering. Rapporten anførte seks problemstillinger, som grænsependlere mellem Danmark og Tyskland ifølge rapporten stilles overfor, bl.a. behovet for gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser, certifikater mm. I november 2010 blev emnet drøftet på det faste møde i Arbejdsmarkedsforum mellem Region Syd og Schleswig-Holstein.

Det forventes, at erklæringen yderligere vil understøtte arbejdet med at forbedre den grænseoverskridende mobilitet.

Kommunerne i Sønderjylland

Endelig skal nævnes, at Tønder Kommune har igangsat og planlagt mange tiltag i skoler og daginstitutioner til fremme af det tyske sprog. Det sker f.eks. ved fælles aktiviteter mellem børn/elever mellem institutioner og skoler på hver side af grænsen. Derudover har flere skoler valgt at undervise i tysk før 5. klasse (som folkeskoleloven foreskriver), ligesom der kan vælges tyskundervisning på ekstra højt niveau både i folkeskolen og i gymnasiet.

Haderslev Kommune har oplyst, at kommunen har et godt og stærkt samarbejde med den tysktalende del af befolkningen med bopæl i kommunen. Som eksempler kan nævnes samarbejdet med Den tyske skole, Den tyske børnehave og det tyske bibliotek, den tyske roklub etc. Kommunen oplyser endvidere, at der er en hel del tyske studerende på UC Syddanmark, som fortrinsvis læser til lærer og parallelt hermed modtager danskundervisning på Sprogcentret i Haderslev.

Aabenraa Kommune støtter også op om det tyske mindretal på andre områder. For eksempel yder kommunen økonomisk støtte til mindretallets børnehaver og skolefritidsordninger, så forældre fra mindretallet stilles lige med forældre i majoritetsbefolkningen.

Sønderborg Kommune støtter også op om det tyske mindretal på andre områder. For eksempel yder kommunen økonomisk støtte til mindretallets børnehaver og SFO'er, så forældre fra mindretallet stilles lige med forældre i majoritetsbefolkningen.

Artikel 14

Dialogen med de involverede aktører skal fortsættes for at finde en økonomisk holdbar løsning for de tyske skoler i Sønderjylland og effektiv opretholdelse af det tyske mindretals uddannelsessystem.

Danmark er i stadig dialog med det tyske mindretal om skolevæsenets økonomi. Senest i 2011 bekræftede man fra dansk side, at man betragter mindretallets skoler som dets offentlige skoler. Som konsekvens heraf blev elevtilskuddene forhøjede, så de nu svarer til 100 pct. af gennemsnitsudgiften i de offentlige skoler.

Artikel 15

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne til forsat at støtte det tyske mindretals høringsmekanisme.

Den Rådgivende Komité opfordrer myndighederne til at forfølge en dialogbaseret tilgang ved beslutningstagning, der påvirker mindretallet.

Der er i Danmarks 3. statsrapport redegjort for, hvilke tiltag der er gjort i forhold til kommunalreformen. Der er ikke sket ændringer i forhold til reglerne om lokalpolitisk deltagelse og repræsentation.

Det kan oplyses, at ved kommunalvalget den 19. november 2013 voksede det tyske mindretals parti, Slesvigsk Parti, stemmetal til 8.620. Det var et markant brud med de foregående årtiers faldenden tendens. Ved kommunalvalget i 2009 var stemmetallet 5.249 stemmer. Ved valget i 2013 er partiet repræsenteret med 1 mandat i Haderslev, 2 mandater i Aabenraa samt en fremgang i Sønderborg fra 1 til 3 mandater og en fremgang i Tønder fra 2 til 3 mandater.

Den Rådgivende Komité opfordrer kraftigt myndighederne til at sikre øget kendskab til og synlighed af rammekonventionen og dens effektive implementering på regionalt og lokalt niveau i Sønderjylland.

Der henvises til bemærkningerne under artikel 10.

Kommunerne i Sønderjylland

Tønder Kommune har oplyst, at for Tønder Kommune indgår arbejdet med det tyske sprog som en naturlig del i forhold til servicering af kommunens borgere, erhvervsliv, turister m.fl. Tønder Kommune sikrer dermed indirekte implementering af rammekonventionen.

Beliggenheden i grænselandet har stor betydning i forhold til Tønder Kommunes kultur og selvforståelse. Af Tønder Kommunes Kulturpolitik, som er udarbejdet i 2013, fremgår:

”Vi vil udnytte mindretallets og flertallets fælles historie til at udvikle en ekstra dimension i den kulturelle mangfoldighed – både lokalt og i kraft af et (lande)grænseoverskridende kultursamarbejde.”

Tønder Kommune indgår i samarbejdet Region Sønderjylland-Schleswig. Samarbejdet består af de fire sønderjyske kommuner, kredsene Schleswig-Flensburg og Nord Friesland, Stadt Flensburg samt det tyske mindretal og det danske mindretal. I 2011 blev samarbejdet med de to mindretal styrket, idet mindretallene i den nye samarbejdsaftale fik plads i bestyrelsen og underliggende udvalg med stemmeret på lige vilkår med de offentlige parter med undtagelse af vedtagelse af det årlige budget, da det alene er kommunerne og kredsene, der bidrager til samarbejdes finansiering. Tidligere havde mindretallene alene observatørplads og ikke stemmeret. Region Sønderjylland-Schleswigs formål er, at forbedre vækstvilkårene og den kulturelle sammenhængskraft i regionen, som er præget af en sproglig og kulturel mangfoldighed mellem flertals- og mindretalsbefolkningerne.

Der afvikles en række konkrete projekter under samarbejdet, hvor de vigtigste er Interregprojektet 'Kultur-Dialog', hvor foreninger og kunstnere på tværs af landegrænsen kan søge midler til mikroprojekter. Det er et krav, at der er mindst én deltager fra hver side af grænsen, og at projektet/aktiviteten gavner eller beriger befolkningen på begge sider af grænsen og gerne inddrager mindretallene, hvorved der skabes større synlighed, viden og forståelse for de forskellige kulturer.

Et andet vigtigt initiativ i samarbejdet er dannelse af den første europæiske grænseoverskridende kulturregion "Den dansk-tyske Kulturregion", der udvikler, afholder og markedsfører kulturelle arrangementer og events på begge sider af grænsen. Udover finansiering fra partnerne er kulturregionen støttet af det danske Kulturministerium og Bundesland Schleswig-Holstein. Ved at samle aktiviteterne i Region Sønderjylland-Schleswig sikres, at mindretallene får direkte indflydelse på aktiviteterernes indhold og udmøntning. Alle arrangementer markedsføres på tysk og dansk på begge sider af grænsen. Den dansk-tyske Kulturregion har et samlet årligt budget på 4.5 mio. kr.

Sønderborg Kommune har oplyst, at for Sønderborg Kommune er implementeringen af rammekonventionen en integreret del af kommunens ønske om at give en god service til borgeren, uanset om det er tysk- eller engelsktalende borgere, der henvender sig.

Ligeledes har kommunen arbejdet målrettet mod et større samarbejde med det tyske mindretal på det kulturelle område. Ikke fordi det fremgår af en konvention, at kommunen skal, men fordi kommunen finder det vigtigt, berigende og udviklende for den kulturelle intelligens og samhørighed i grænselandet.

Kommunen ser det som en fordel, at der er flere kulturer, og dyrker dette bevidst gennem samarbejde på tværs af den dansk-tyske landegrænse, hvor det tyske mindretal, det frisiske og danske mindretal syd for grænsen indgår på lige vilkår med majoritetsbefolkningen på begge sider af grænsen. De kulturelle forskelle og mange mindretalsbefolkninger i grænseområdet er berigende og gør området til noget helt unikt, der arbejdes bevidst med at udvikle.

I Sønderborg er der lavet en særlig samarbejdsaftale med Bund Deutscher Nordschleswiger (BDN), der udmønter en række fælles kulturaktiviteter. Det er typisk kulturelle arrangementer, hvor der indgår tyske kunstnere eller en tysk organisation som for eksempel Schleswig Holstein Musik Festival. Ved koncerter følges op med masterclasses med henblik på talentudvikling af lokale kunstnere på tværs af grænsen. Sønderborg Kommune og BDN bidrager begge med økonomi, og Sønderborg Kommune stiller venues (spillesteder) og PR til rådighed. Markedsføringen af arrangementerne foregår både på dansk og tysk. Ligesom arrangementerne kan være afholdt på begge sprog. Sam-

arbejdet har skabt solide og naturlige relationer mellem mindretallet og det danske kulturliv, der gensidigt beriger begge parter.

Sønderborg Kommune indgår i samarbejdet Region Sønderjylland-Schleswig og en række projekter, jf. ovenfor.

Hertil kan nævnes, at formanden for Region Sønderjylland-Schleswigs kulturudvalg er Gary Funck, der er kulturudvalgsformand i Kreis Nordfriesland, hvor han er valgt for frisiske mindretal. Næstformand i kulturudvalget er Stephan Kleinschmidt, der er kulturudvalgsformand i Sønderborg, hvor han er valgt for det tyske mindretal i Danmark. Mindretallenes politikere er således stærkt repræsenteret i både Sønderborg byråd og i de samarbejdende fora.

For Aabenraa Kommune er arbejdet med rammekonventionen en integreret del af kommunens ønske om at give en god service til borgerne. Aabenraa Kommune har oplyst, at den har arbejdet målrettet for et større samarbejde med det tyske mindretal på det kulturelle område. Der har været afholdt en litteraturfestival, hvor det tyske mindretalsbibliotek og det danske flertalsbibliotek var arrangører. Desuden har Aabenraa Kommunen fået et driftstilskud til det tyske skolemuseum, og Frøslevlejrens hjemmeside er fuldt oversat til tysk. Endelig er folderen ”Åbent atelier” oversat til tysk.

Aabenraa Kommune indgår i samarbejdet Region Sønderjylland-Schleswig og en række projekter, jf. ovenfor.

For Haderslev Kommune er arbejdet med rammekonventionen en integreret del af kommunens ønske om at give en god service til borgerne uanset det talte sporg.

Haderslev Kommune indgår i samarbejdet Region Sønderjylland-Schleswig og en række projekter, jf. ovenfor.

Artikel 18

Komiteen opfordrer myndighederne til at styrke deres indsats for at sikre mere effektivt grænseoverskridende samarbejde med hensyn til beskyttelsen af nationale minoriteter i grænseregionen mellem DK og Tyskland.

Som et led i kommunalreformen blev der skabt nye rammer for regional erhvervsfremme. Lov om erhvervsfremme udmønter kommunalreformen på erhvervsområdet. Den centrale nyskabelse var i den forbindelse de regionale vækstfora, der fik til formål at styrke de regionale betingelser for udvikling og vækst. De regionale vækstfora blev etableret den 1. april 2006.

Af bemærkningerne til § 11, stk. 3, i lov om erhvervsfremme fremgår, at såfremt der oprettes et vækstforum i Region Syddanmark, så skal det tyske mindretal i Danmark have en observatørpost heri. Region Syddanmark har for perioden 2010-2013 oprettet et vækstforum, og det tyske mindretal har en observatørpost heri.

Endvidere fremgår det af § 8, stk. 8, i lov om erhvervsfremme, at økonomi- og erhvervsministeren bemyndiges til at imødekomme et eventuelt ønske fra f.eks. det tyske mindretal om, at der nedsættes et organ til varetagelse af tværnationalt samarbejde i den dansk-tyske grænseregion Sønderjylland-Schleswig, som det tyske mindretal skal være medlem af. Region Syddanmark deltager som partner i aftalen om Region Sønderjylland-Schleswig sammen med tre regionale tyske myndigheder og de fire sønderjyske kommuner. Herudover har Region Syddanmark med delstatsregeringen for Schleswig-Holstein indgået en fælles erklæring om regionalt samarbejde, partnerskabsaftalen, som er en fornyelse af en tidligere partnerskabsaftale mellem Sønderjyllands Amt og delstatsregeringen for Schleswig-Holstein.

I relation til aftalen om Region Sønderjylland-Schleswig er der nedsat en bestyrelse. Til den bestyrelse, der er nedsat i relation til aftalen om Region Sønderjylland-Schleswig, udpeger det tyske mindretal ét af de danske medlemmer. Møderne mellem aftalens to parter har ad-hoc deltagelse. Partnerskabsaftalen mellem Region Syddanmark og delstatsregeringen for Schleswig-Holstein nedsætter ikke fælles dansk-tyske organer. Region Syddanmark finansierer størstedelen af den danske halvdel af organisationens driftsudgifter.

Et centralt aspekt af strategisk masterplan for udvikling af Tønder Kommune er nærhed til Tyskland, som implicerer grænseoverskridende samarbejde. I 2011 blev to samarbejdsfora etableret med henblik på at fremme grænseoverskridende samarbejde, den ene med politisk repræsentation - bl.a. med borgmesteren i Tønder Kommune. Den anden forening er et administrativt forum. Kommunaldirektøren er medlem af begge. I begge fora er sproget tysk.

Disse fora har været hjørnestenene i konferencen 'Vestdialog', hvor politikere og erhvervslivet fra begge sider af grænsen mødes for at diskutere fælles udfordringer og perspektiver. Ved denne lejlighed blev simultantolkning på både tysk og dansk tilbudt. Konferencen blev afholdt i 2012 for første gang, og vil blive gentaget i 2014.

Et andet strategisk valg er ansættelse af en virksomhedskonsulent, der forbinder virksomheder fra begge sider af grænsen. Virksomhedskonsulenten er tysk og taler desuden flydende dansk. Vedkommende er et eksempel på en medarbejder, der ved at være tosproget og flerkulturel, udgør et værdifuldt bidrag til styrkelse af dansk-tyske samarbejde og dermed det tyske sprog i Danmark.

Tønder Kommune og Haderslev Kommune har oplyst, at inden for rammen af det tysk-danske samarbejde i Region Sønderjylland og Schleswig er der et samarbejde omkring administrative forhold, eksempelvis pendlingsproblemstillinger, og et stærkt og meget nærværende samarbejde omkring kultursamarbejde på tværs af grænsen, navnlig Kulturregionen.

Der henvises i øvrigt til artikel 12.